

Lars Hansen

Ynglende kystfugle i Kerteminde Kommune 2008

Indhold

Sammenfatning	1
Indledning og metode	2
Tornen/Fællesstrand	3
Langø Hoved og Ægø	5
Bogø	7
Mejlø/Enø	10
Vejlø Kalv	14
Vejlø og Brockdorff Enge	15
Bogensø	16
Sylten v. Madehøj	18
Alø	19
Måle Strand (Langemosen og Saddelmagermosen)	21
Romsø	22
Galgeholm	26

Rapporten er udarbejdet af naturkonsulent Lars Hansen lah@hansen.mail.dk for Kerteminde Kommunes miljøafdeling.

Alle fotos: ©Lars Hansen. Kun til benyttelse efter aftale.

Sammenfatning

Kerteminde Kommune iværksatte i 2007 en intensiv overvågning af ynglende kystfugle.. Herværende rapport beskriver de vigtigste yngleområder for kystfugle. På baggrund af status og udviklingstendenser giver rapporten en række anbefalinger til forvaltning og pleje af de vigtigste af disse kystfuglelokaliteter.

Kerteminde kommune rummer flere lokaliteter af national betydning for ynglende kystfugle. Naturpleje og beskyttelse af disse arealer er af grundlæggende vigtighed for fuglenes tilstedeværelse. Naturpleje er i den forbindelse primært afgræsning af arealerne og beskyttelsen vil oftest bestå i en færdselsregulering i fuglenes yngletid.

Adgangsregulering er i mange tilfælde en nødvendighed, hvis der skal opnås ynglesucces i områder med kolonirugende kystfugle. Disse vælger ofte kyster og landskaber, som samtidig er mål for rekreativ udfoldelse. Turismen skal derfor udvikles i samklang med beskyttelsen af de vigtigste lokaliteter for ynglende kystfugle. Herved skabes en langt mere righoldig natur med øget mulighed for oplevelser.

Indledning og metode

Overvågningen af ynglende kystfugle er foretaget hen over forår og forsommer. De enkelte lokaliteter er besøgt 1-3 gange, hvorunder der er foretaget optælling af alle arter af kystfugle samt andre arter med særlig tilknytning til lokaliteten.

Overvågningen følger samme metode, som den overvågning, Fyns Amt i 1988 iværksatte. Foruden at optælle antallet af ynglepar, er der gjort meget ud af også at vurdere ynglesuccesen, dvs. i hvor høj grad ynglefuglene har fået flyvefærdige unger. Optællingerne på de enkelte lokaliteter er derfor foretaget på tidspunkter, hvor såvel antallet af etablerede par som ynglesuccesen har været mulig at konstatere.

Romsø 1. juni 2008. Ved ankomsten til øen havde en børnefamilie netop slået lejr ved splitternekolonien.. Samtidig var 2 hold lystsejlere ankret op på nordvesthjørnet og havde slået lejr ved havternekolonien, hvilket dog ikke er ulovligt, idet ternerne yngler lige udenfor reservatet.

Tornen og Fællesstrand

Tornen er en over 1 km lang stenrevle, som yderst danner et komplekst system af krumodder. Tornen afgrænser den ca. 1,5 km² store og fladvandede fjord Fællestrand. Strandengene på sydøsthjørnet af Fyns Hoved udgør en naturlig del af dette strandengsområde. Området blev i 1992 forsøgsvist udlagt som fuglereservat med adgangsforbud i yngletiden. Ordningen var fremmende for antallet af ynglefugle, men blev administrativt ophævet i 2007.

Ynglefugle 2007

Fællesstrand er besøgt jævnlgt gennem hele foråret og selve Tornen er besøgt 10/5, 14/6 og 24/7 for optælling af ynglefugle og studier af fuglenes ynglesucces.

Observatør: Lars Hansen

Lille lappedykker	1 par i Storesø på Fyns Hoved. Her yngler arten hvert år.
Knopsvane	1 par forsøgte at yngle på Tornen, men opgav midt i yngleforløbet.
Gravand	4 par i området. God ynglesucces.
Gråand	1 par på Fyns Hoved og yderligere 1 par i området.
Edderfugl	13 par, hvoraf 11 par havde rede på Holmene og 2 par ynglede på selve Tornen.
Top. Skallesluger	6 par i området.
Blishøne	3 par Fyns Hoved
Grb. Rørhøne	1 par Fyns Hoved og 1 par i søen på Jøvet.
Agerhøne	2 par på Fyns Hoved.
Strandskade	7 par på Tornen. Mindst 2 af parrene havde ynglesucces.
St. Præstekrave	10 par på Tornen. Vanen tro lagde flere af parrene om, men mindst 4 par har haft ynglesucces.
Klyde	7 par på den yderste del af Tornen. Parrene holdt til gennem det meste af yngleperioden, men højst 2 af parrene har haft ynglesucces og disse med reducerede kuld.
Rødben	2 par, som begge fik unger.
Svartbag	1 par Holmene. Parret fik 3 unger, hvoraf 2 blev flyvefærdige.
Havterne	3 par etablerede sig på den yderste del af Tornen, men ingen synes at

	have haft ynglesucces.
Dværgterne	4 par på den yderste del af Tornen og af disse havde 2 par ynglesucces. Det følger fint op på 2007, hvor dværgternerne havde sit hidtil bedste yngleår på Tornen.
Sanglærke	8 par
Engpiber	6 par

Sammenfatning

2008 har været et forholdsvist godt yngleår. I lighed med 2007 har dværgternerne haft et af sine bedste yngleår og dette til trods for, at arten i det fynske område må betegnes som en sjælden ynglefugl.

Der er fortsat ingen forstyrrelser i yngletiden, bortset fra enkelte, som i joller o.l. fisker i området. Disse ganske få personer forårsager desværre store forstyrrelser, når de opererer tæt på ynglepladserne. I et område med årligt flere hundrede tusinde besøgende kan det synes helt forkert, at et par enkelte fritidsfiskere kan boltre sig i Fællesstrand.

Det største problem på Tornen er imidlertid forekomst af ræve, som forhindrer stormmåge og andre kolonifugle i at etablere egentlige kolonier. Sådanne kolonier er nødvendige, hvis de øvrige kystfugle skal kunne gennemføre et yngleforløb uden predation fra bl.a. måger (og naturligvis ræve).

Naturpleje

Tidligere græsning med får på Tornen er ophørt og området henligger nu uden pleje, hvilket synes at fungere fint.

På Fælleden og på det meste af Fyns Hoved foretages græsning med får og kvæg. Det fungerer som sådan fint, om end der er brug for regulering, idet nogle områder græsses meget hårdt, mens andre henligger helt uden.

Reservatordning

Tornen blev i 1992 udlagt som fuglereservat med adgangsforbud i yngletiden. Fra Fyns Statsskovdistrikt er det imidlertid oplyst, at ordningen administrativt er ophævet, dog uden at man har fjernet skiltning og oplysningstavler.

Reservatordningen blev i sin tid lavet efter opfordring fra Fyns Hoved Feltbiologiske Station, der ønskede at give ynglende kystfugle en mulighed i området, som regnes som det mest besøgte naturområde på Fyn.

I reservatets første år skete der fortsat færdsel i området, om end det kun drejede sig om ret få personer. Efter en indkøringsperiode fungerede ordningen og nu til alles tilfredshed.

Antallet af ynglefugle har i perioden været ret konstant og med yngleforsøg af en lang række arter, herunder flere arter terner og måger, som dog ikke har formået at etablere egentlige kolonier. Dette skyldes ikke færdsel, men forekomst af bl.a. ræve.

Det har været forsøgt at etablere et rævesikret hegn, men dog uden held.

Det må anbefales, at kommunen i samarbejde med Fyns Statsskovdistrikt får evalueret den hidtidige reservatordning. Det anbefales, at området fortsat friholdes for færdsel i yngletiden. Det bør endvidere undersøges, om området kan sikres mod ræve.

Ægø og Langø Hoved

Beskrivelse: Se 2007-rapporten.

I herværende rapport er Langø Hoved udeladt, idet området i 2007 ikke har rummet væsentlige forekomster af ynglende kystfugle.

Ynglefugle Ægø 2008

Området er besøgt 10/5, 13/6 og 21/6.

Observatør: Lars Hansen

- Skarv** 10. maj blev der optalt 353 reder.
Disse fordelte sig med 238 reder på nordøen og på sydøen hhv. 60 reder i nordlige og 55 reder i sydlige del. Bestanden har omtrent nået maksimum, idet øen er så tæt besat med reder, at der ganske enkelt ikke er plads til flere.
Desværre er kolonien ikke i tråd med Skarvforvaltningsplane, der ikke tillader nye, danske kolonier. Derfor mødte Fyns Statsskovdistrikt op og olierede alle æg. Efter endeløs rugning opløstes kolonien i juni og det blev ikke til unger i 2008.
Kolonien opstod med ganske få par i 2006, men ”eksploderede” til hele 229 par i 2007 og nu i år yderligere 50 %. På Ægø er der aflæst ringmærkede ynglefugle, som stammede fra Mågeøerne på Nordfyn og det formodes, at kolonien er opstået som udløber fra herfra, hvor antallet af ynglefugle i de senere år er faldet drastisk.
Når fugle fra Mågeøerne vælger at flytte til Fyns Hoved, skyldes det især, at de derved bor tættere på fourageringsområdet.
Uden begrænsning vil skarven kunne etablere en 4-cifret stor koloni i Lillestranden. Det er dog også muligt at begrænse dens tilstedeværelse til kun Ægø og derved begrænse antallet til det nuværende niveau.
- Edderfugl** 14 reder på Ægø og yderligere ca. 10 reder på Langø Hoved, hvoraf næsten halvdelen på tangen ud til ”Rugbrødet”. Resten yngler på krumoddetanger på fjordsiden.
Edderfuglen har tidligere kun ynglet på Ægø med 1 par i 1984 og 1989. Den pludseligt opståede bestand skyldes indvandringen af Skarver, som tilsyneladende virker positivt på edderfugle.
- Gråand** 1 rede set 10. maj, men det vides ikke, om der har været ynglesucces.
- Strandskade** 2 -3 par. Arten har tidligere kun ynglet på Ægø i 1984 og 1989, begge år med 1 par. Rederne placeres i yderkanten af skarvkolonien og muligvis klarer ungerne sig, idet de enten er hurtige nok eller skarverne ikke tager dem.
- Svartbag** 4 par. Arten indvandrede i 2007 som ”følge-art” til skarverne.

Sølvmåge

4 par. Som svartbag nytilkommen ynglefugl og som er ”følge-art” til skarverne.

Sammenfatning

Ægø har fra 2006 undergået en forvandling. Tidligere har der stort set ikke ynglet kystfugle på øen. Men med skarvens indmarch fulgte en række andre arter, bl.a. edderfugl, strandskade, sølvmåge og svartbag.

Med etableringen af en egentlig koloni i 2007 står det klart, at arten presser på for at fastholde Lillestranden som yngleområde. I 1970'erne sås i yngletiden et stigende antal fouragerende fugle, som fløj helt fra Vorsø i Horsens Fjord, hvor kolonien dengang voksede. Nogle af disse fløj dagligt til Fyns Hoved for at samle føde til ungerne.

Den nu etablerede koloni kan ses som berigelse af Lillestrandens fugleliv. Kolonien har tiltrukket adskillige andre ynglefugle til Ægø og øget hele fjordens samlede ynglebestande. For besøgende på Langø Hoved er det en spændende oplevelse, idet man næppe andre steder i landet kan betragte livet i kolonien på så nært hold.

Olieringen af skarvæg vil givetvis fortsætte og det vil være interessant at følge udviklingen i fuglesammensætningen i årene fremover. Ligeledes vil det være interessant at undersøge/kortlægge vegetationens udvikling.

Skarvkolonien på Ægø ved Langø Hoved blev i 2008 bekæmpet af Statsskovvæsenet.

Bogø

Beskrivelse: Se 2007-rapporten.

Bogø er i 2008 afgræsset med får. Græsningen sker for at mindske den voldsomme fremvækst af bl.a. tjørn og høje græsser.

Overvågningen i 2008 er i år blevet udvidet med en undersøgelse af padder i øens vandhuller.

Ynglefugle 2008

Øen er besøgt 11. maj, 21. juni og 28. juli.

Observatør: Lars Hansen. 28/7 deltog Martin Køhl Søholm.

Knopsvane	2 par, som begge opgav.
Grågås	Fortsat en stor bestand på 15-20 par. Fuglene yngler meget spredt og tilfældigt fordelt og antallet af reder er derfor svært af fastslå. Der ses flere kuld unger, men ynglesuccesens størrelse kan ikke fastslås. Flokke af flyvefærdige unger ses sent på sæsonen, men disse kan være klækket på andre lokaliteter.
Gravand	4-5 par
Gråand	2-3 par. 28/7 sås en hun med nyklækkede unger og det må formodes, at flere af parrene lægger om efter predation.
Krikand	2 par set i "fjorden" 21. juni. Næsten hvert år ses et eller få par i Lillestranden og det må formodes, at arten i nogle år yngler.
Skeand	1 rede m. 6 æg set 10. maj.
Troldand	2 par
Edderfugl	<p>I 2008 ynglede 220 par på Bogø. I forhold til 2007 er bestanden faldet med 45 par (17 %), hvilket svarer til den generelle tilbagegang i området. Kuldgennemsnittet er beregnet til 3,74 æg/kuld, hvilket er normalt for området. Ynglesuccesen var meget ringe, idet der i maj udbrød fuglekolera i kolonien. Sygdommen skyldes bakterien <i>Pasteurella multocida</i> og det skønnes, at hen ved 20 % af de ynglende hunner er døde (men kun ganske få hanner).</p> <p>I 2007-rapporten nævner jeg et højt antal døde hunner og antyder, at der kan være opstået en epidemisk sygdom, hvilket blev konstateret på Christiansø. Se også kommentar i beskrivelsen af Mejlø.</p>

Top. Skallesluger	4-5 par
Agerhøne	Min. 2 par set. I juli sås en flok og mindst et af parrene har haft ynglesucces.
Fasan	1 han sås 10. maj og i juni sås også en hun.
Grb. Rørhøne	1 par
Blishøne	4-5 par
Strandskade	6 par.
Rødben	1 par. Parret var væk 21/6
Vibe	4 par varslede. Alle væk 21/6, men 28/7 sås et par, som varslede svagt.
Klyde	Ingen ynglepar i 2008.
Svartbag	5 par
Sølvmåge	295 par, hvilket er ca. 10 % færre end i 2007. Ynglesuccesen er meget beskedent.
Sildemåge	120 par, hvilket er ca. en tredjedel færre end i 2007. Ynglesuccesen er meget ringe, i alt blev næppe over 10 unger flyvefærdige.
Stormmåge	På sydøsthjørnet ynglede 65 par, hvilket er en halvering af kolonien siden 2007. Kolonien så livskraftig ud i maj, men i lighed med 2007 gik kolonien helt til grunde i løbet af juni og ingen unger blev flyvefærdige. Det skyldes, at græssende får har adgang til området gennem et defekt hegn. Æg og unger prederes ved nedtrampning (evt. ved at fårene æder æggene (?)).
Ringdue	Min. 25 par yngler i træer og buske. Bestanden er støt stigende i takt med tilvækst af bl.a. tjørn, men også som følge af generel stigning i bestanden.
Sanglærke	4-5 par.
Gråkrage	Ca. 10 par.
Musvit	1 par
Tornsanger	4-5 par
Gærdesanger	1-2 par

Engpiber	3 par
Løvsanger	2 par
Gulspurv	2 par
Tornirisk	2 par
Hvid Vipstjert	3 par

Øvrige iagttagelser 10/5 sås 1 ♂ Skovblåfugl (argiolus). Arten er ikke tidligere set på øen.

21/6 og 28/7 blev alle vandhuller undersøgt. I juli var alle, på nær to, udtørrede. For padderne har det været et år helt uden yngel, grundet især den tørre sommer, men også en generel eutroficerings af vandhullerne.

Sammenfatning

Øen blev tidligere afgræsset med kvæg, men i de senere år har et stort antal får overtaget denne opgave.

Siden er der også sket et markant fald i ynglefuglenes ynglesucces og der synes at være en direkte sammenhæng. Græsning er nødvendig for at holde tilvækst af buske og græs/urter i ave, men hæmmende for ynglende kystfugle.

Det bør overvejes at udsætte græsningens start til 1. juli og i stedet udvide sæsonen om efteråret, evt. lave fårene græsse vinteren over. Det sidste må være en mulighed i disse år, hvor vintrene er meget milde.

Mejlø

Beskrivelse: Se 2007-rapporten.

Ynglefugle 2008-12-27

Øen er besøgt 2.-4./5, 23/5, 30/5 og 26/6.

Observatør: Lars Hansen

2/5 deltog Marc Fabricius og 4/5 deltog Ebbe Schmidt

Fiskehejre	<p>10 par. På nordøen 1 par og de øvrige på sydøen, hvor de gennem flere år har ynglet med enkelte par. I år er 5 af 9 par rykket ud på Vejlø Kalv, men bestanden er at betragte som én koloni. Alle reder er placeret mod øst og derved beskyttet mod vestenvinden.</p> <p>Fiskehejrens basislokalitet er Brockdorff Skov, hvor op til 120 par har ynglet. Koloniens eksistens er her betinget af egnede redetræer (foretrækker gamle Douglass-graner). Der har tidligere været udflytninger til Lillestranden, når der periodevist har manglet ynglemulighed i skoven.</p>
Knopsvane	<p>2 par. Parret på nordøen have 5 æg 23/5, mens parret på sydøen fik prederet deres ægkuld.</p>
Grågås	<p>5-10 par. I lighed med Bogø yngler her mange gæs, men bestanden er vanskelig at optælle, idet de yngler meget spredt.</p>
Gravand	<p>7-8 par</p>
Gråand	<p>3 par, rede m. 6 æg 23/5.</p>
Troldand	<p>1 par</p>
Edderfugl	<p>I 2008 ynglede 1445 par. I forhold til 2007 er bestanden faldet med ca. 450 par (23 %), svarende til den generelle tilbagegang i området. Kuld størrelsen svinger fra 3,71 til 4,37 æg/kuld og de største ses, hvor bestanden er mest stabil. Generelt er vestkysten det sted, hvor tilbagegangen er størst.</p> <p>Ynglesuccesen har været ringe i 2008, idet der i maj udbrød fuglekolera, forårsaget af bakterien <i>Pasteurella miltocida</i>. Fra sidst i maj lå der pludselig masser af døde hunner og alene 23/5 fandt jeg 75 døde hunner. Størstedelen blev fundet langs kysten og ved øens vandhul. På Bogø lå de også især langs kysten og ved vandhuller. I det høje græs sås langt færre, men her var det også vanskeligt at opdage alle.</p> <p>I alt er over 15 % af de rugende hunner døde i løbet af maj måned,</p>

hvilket svarer til 300-350 fugle i hele fjorden.
Udover disse er der på Mejlø/Bogø fundet en ca. 15 andre ”pludseligt” døde fugle. Det drejer sig især om andre andefugle (gravand, gråand, tp. skallesluger), vadefugle (vibe, klyde, strandskade) og måger (svartbag). Det er ikke undersøgt, om disse var ramt af fuglekolera, men omstændighederne indikerer det.

Den samlede bestand af edderfugle i Lillestranden er faldet ca. 20 % i forhold til 2007.

I Østersøen er edderfuglene i meget voldsom tilbagegang i disse år og alt tyder på, at tendensen breder sig til hele det danske område. Bestanden i Lillestranden vil sandsynligvis falde yderligere i de kommende år.

Lillestranden huser ca. 10 % af den samlede, danske ynglebestand af edderfugl. Overvågningen i 2008 har omfattet en række biometriske undersøgelser, som indgår i et større forskningsprojekt, der skal klarlægge artens levevilkår i Østersøområdet.

Top. Skallesluger	Ca. 10 par. Bestanden er i generel tilbagegang.
Tårnfalk	1 par ynglede i nordenden af vestskrænten. Det er første gang i mange år, falkene har ynglet i klinten. Tidligere var der altid et par her.
Agerhøne	1-2 par.
Fasan	2-3 par
Blishøne	1 par i vandhullet.
Strandskade	21 par, hvilket er en stor fremgang i forhold til 2007. Parrene yngler ret jævnt fordelt langs kysten. Ynglesuccesen er meget lille og 23/5 havde mange af parrene opgivet.
Rødben	2 par
Vibe	1 par
Stor præstekrave	3 par
Klyde	9 par, heraf 7 par på Nordøsthjørnet og 2 par på Engen. Kun 1 par havde ynglesucces og de fik 2 unger på vingerne.
Svartbag	13 par, hvoraf 11 par ynglede i koloni på sydspidsen. Meget få unger i år.
Sølvmåge	135 par, fordelt på 60 Engen, 25 Sydøen og resten på Nordøen.

Sildemåge	14 par på Engen.
Stormmåge	134 par , fordelt på 55 par i gl. fangfold på Esø, 6 par ved ternekolonien på vestkysten og resten på øens nordende. På Esø yngede i 2008 en ringmærket albino stormmåge. Det lykkes desværre ikke af aflæse ringen. Kolonien her gik i øvrigt helt til grunde midt i yngleforløbet og på nordøen blev der kun fundet enkelte unger.
Hættemåge	2 par forsøgte at yngle på vestkysten (sammen med ternere og stormmåger), men opgav efter få uger.
Havterne	58 par, hvoraf 9 par yngede på NØ-hjørnet, resten på vestkysten. Ynglesuccesen har været ringe med højst 5 flyvefærdige unger.
Dværgterne	1 par på vestkysten
Tejst	7 par i klinten og sandsynligvis 2-3 succesfulde kuld.
Ringdue	25+ par
Sanglærke	3 par
Gråkrage	4-5 par
Allike	Ca. 10 par
Husskade	2 par
Digesvale	8-9 par i klinten Tornsanger Ca. 10 par
Musvit	2-3 par
Gærdesmutte	2 par
Solsort	3 par
Sangdrossel	1 par
Kærsanger	1 par
Havesanger	2 par
Gærdesanger	3 par
Løvsanger	2-3 par

Hvid Vipstjert	5 par
Engpiber	2 par
Jernspurv	2 par
Grønirisk	1 par
Tornirisk	3 par
Bogfinke	2 par
Rørspurv	1 par
Gulspurv	4 par

Øvrige observationer:

2/5: Hvid Stork 2 trak nord, Flodsanger 1 sang Esø.

4/5: Steppehøg 1 ♂ 2k rastede på nordøen i ca. 1 time, hvorefter den blev skræmt væk af en overflyvende helikopter.

23/5: Bulmeurt, ca. 80 blomstrende eks. på Vestsiden (terneområdet)

Pattedyr

Der er udsat kaniner på Mejlø og i maj sås mange huller rundt om på øen. Tilsyneladende er der flest på sydøen. Om efteråret blev der af lokale fundet 3-4 døde kaniner. Det er uvist, om det skyldes sygdom i bestanden eller om det er tilfældige dødsfald.

Sammenfatning

Bestandene af ynglende kystfugle er i fortsat tilbagegang og mange arter har ikke længere ynglesucces på Mejlø.

Årsagen er bl.a. en uhensigtsmæssig græsning. Der er ca. 200 får på øen fra ca. 1/5 og til ud på efteråret. De mange dyr udøver et for voldsomt predationstryk i form af nedtrampning af reder. Græsningen er problematisk, idet den er nødvendig for at holde øen fri for tilgroning med bl.a. tjørn og græs, men samtidig hæmmende på ynglende kystfugle. Et yderligere problem er, at det selv med 200 får ikke er muligt at opnå et tilstrækkeligt græsningstryk. Størstedelen af øen er dækket af højt græs og i de områder, hvor der er ryddet krat, ses en kraftigt genvækst.

Det anbefales at udsætte græsningen til 1. juli og i stedet lade den fortsætte længere ud på efteråret, evt. vinteren over til ca. 1. marts.

Såfremt der kan etableres græsning med kvæg, synes dette at være bedre end får. Alternativt kan der gøres forsøg med samgræsning.

Vejlø Kalv

Beskrivelse: Se 2007-rapporten.

Ynglefugle 2008

Øen er besøgt 17/5.

Observatør: Lars Hansen

Gravand	1 par
Edderfugl	Ingen ynglepar i 2008. 1-2 par har dog forsøgt, idet der 17/5 blev fundet prederede æg.
Toppet Skallesluger	1 par
Strandskade	1 par
Ringdue	2 par
Gråkrage	1 par, 4 store unger set 17/5.
Solsort	1 par
Gærdesmutte	1 par
Musvit	1 par
Tornsanger	2 par
Gærdesanger	1 par
Havesanger	1 par
Bogfinke	1 par
Gulspurv	1 par

Sammenfatning

Vejlø Kalv rummer et meget stabilt fugleliv bestående af en række arter af spurvefugle mv. Tidligere ynglede der hvert år Skovhornugle på øen, men arten har manglet i en længere årrække.. Vejlø Kalv henligger helt urørt og udgør en enestående lokalitet i området.

Vejlø og Brockdorff Enge

Beskrivelse: Se 2007-rapporten.

Ynglefugle 2008

Området er besøgt 17/5.

Observatør: Lars Hansen

Knopsvane	1 par
Grågås	Muligvis 2-3 ynglepar i området
Gravand	Ca. 10 par
Skeand	1 par
Gråand	4-5 par
Edderfugl	Ingen ynglefugle i området i 2008. Bestanden opstår i perioder med en stor edderfuglebestand i Lillestranden, men er et sekundært område og forlades som regel først, når der sker nedgang i bestanden.
Tp. Skallesluger	2 par
Agerhøne	1-2 par
Fasan	Enkelte ynglepar
Blishøne	3 par
Strandskade	1 par
Vibe	2 par på engene.
Rødben	2 par
Klyde	2 par.
Ringdue	Over 10 par i området

Sammenfatning

Området synes at have et stort potentiale som ynglested for kystfugle. Alligevel præges området af meget få ynglefugle og en meget lav ungeproduktion.

Årsagen hertil kan være forekomst af rovdyr, fx ræv eller muligvis, at området afgræsses meget intensivt.

Bogensø

Beskrivelse: Se 2007-rapporten.

Ynglefugle 2008

Området er besøgt gennem hele foråret, hvor der primært er observeret fra den offentlige vej.

I denne rapport spurvefugle m.fl. udeladt.

Observatør: Lars Hansen

Gråstr. Lappedykker	2 par yngler i søen. Det er de eneste ynglepar på Hindsholm
Knopsvane	1 par
Grågås	8 par, som havde stor ynglesucces. Bestanden er øget gennem de senere år og fuglene ses på nært hold, når de ungeførende par græsser i kanten af søen.
Gravand	2-3 par
Gråand	4 par
Skeand	1 par
Top. Skallesluger	4 par i området
Rørhøg	1 par. Parret fik ikke flyvefærdige unger i 2008.
Vandrikse	1 par
Grb. Rørhøne	1 par
Blishøne	8 par
Strandskade	2 par
Vibe	5 par
Stor Præstekrave	1 par ved kysten

Sammenfatning

Bogensø er et interessant område, som huser en række arter, som er sjældne eller helt mangler på resten af Hindsholm, bl.a. Gråstrubet Lappedykker og regelmæssigt Dobbeltbekkasin.

Græsningen i området har i de senere år fungeret godt og antallet af ungeproducerende ande- og vadefugle er øget.

Det vil være ønskeligt, om også de tilstødende arealer mod syd og nord kunne inddrages i græsningen. Dels fordi det gavner fuglelivet, men især for at fastholde en lokal bestand af strandtudser. For sidstnævnte vil det endvidere være ønskeligt, at der etableres flere egnede yngledamme.

Gåsefamilie på engen ved Bogensø. Om foråret er det blevet et tilløbsstykke at køre langsomt forbi søen. De mange gåsefamilier græsser ofte blot få meter fra vejen og giver mange mennesker spændende oplevelser på turen.

Sylten v. Madehøj

Strandengsområdet ved Madehøj, kaldet Sylten, har et meget stort potentiale for såvel ynglende ande- og vadefugle som padder (bl.a. strandtudse).

Ynglefugle 2008

Området er besøgt jævnligt gennem hele foråret.

Observatør: Lars Hansen

Gravand	3 par
Gråand	2 par
Skeand	1 par
Tp. Skallesluger	3 par
Grb. Rørhøne	1 par
Blishøne	2-3 par
Strandskade	2 par
Stor Præstekrave	2 par
Rødben	3 par
Vibe	5 par
Klyde	4 par
Gul Vipstjert	1 par har muligvis ynglet.

Sammenfatning

Sylten udtørrede næsten i 2008. Midt på foråret havde vandet trukket sig tilbage til vandhullet mod syd og til det sumpede område mod vest. Ingen af stederne trives hverken strandtudser eller vadefugle, så ingen af disse havde i 2008 ynglesucces.

Det er af meget stor betydning, at der opretholdes afgræsning med kvæg i området. Desuden er det vigtigt, at der sikres bedre yngledamme for strandtudser. De eksisterende vandflader er enten for hurtigt udtørrende eller uegnede.

Alø ved Midskov

Beskrivelse: se 2007-rapporten.

Navnet ”Alø” opstod kort efter øens dannelse i 1990’erne. Nogle lokale børn legede på øen og kaldte den Alø. Adspurgt hvorfor svarede de på syngende fynsk: ”De’ a’ fodi de’ a’ en ø for al”.

Ynglefugle 2008

Øen er besøgt 31/5 og 13/6. Desuden er der foretaget enkelte observationer fra land.

Observatør: Lars Hansen

Knopsvane	1 par, som dog opgav allerede under redebygningen.
Edderfugl	16 par, hvoraf højst halvdelen har fået unger. De øvrige reder blev enten forladt eller blev overskyttet ved højvande sidst i maj. Ved besøget 13/6 blev der fundet 3 døde hunner v. rede. Disse formodes at være ramt af fuglekolera.
Top. Skallesluger	1 par.
Strandskade	3 par. Mindst 1 af parrene har fået unger, men det er uvist om disse er blevet flyvefærdige.
Stor Præstekrave	2 par
Klyde	1 par 31/5.
Stormmåge	6 reder
Hættemåge	2 par, som begge senere opgav.
Havterne	85 par optalt 31/5 og 46 kuld fuldlagte. Kun én unge klækket. 13/6 så blot én rede med æg, mens alle øvrige kuld var gået til grunde.
Dværgterne	1 par med rede set 31/5. 13/6 havde parret lagt nyt kuld og rugede. Også dette kuld vil uundgåeligt gå til grunde.

Sammenfatning

Alø fungerer fortsat ikke. Til gengæld er en ny yngleø ved at opstå ved Vestermadens østligste del. Enkelte klyder og ternere etablerede sig i 2008, men ingen fik unger, idet øen besøges af lystfiskere, som graver sandorme eller fisker tæt ved øen.

Hele bugten danner en høj revle, som ind imellem danner en ø, der i en årrække kan være et fremragende ynglested for bl.a ternere.

Det anbefales, at en midlertidig reservatordning indføres, når sådanne øer opstår. Ordningen bør forvaltes, så terner og andre får fred i yngletiden.

I 2008 kom der igen mange havterner til Alø, men midt i yngleførløbet brød kolonien sammen og der kom ingen unger i 2008.

Måle Strand (Langemose og Sadelmagermosen)

Beskrivelse: Se 2007-rapporten.

Ynglefugle 2008:

Området er stort set helt uden ynglende kystfugle.

Fortsat overvågning er ikke relevant før der sker naturpleje i området.

Romsø 2008

Beskrivelse: Se 2007-rapporten.

Ynglefugle 2008

Øen er besøgt 18/4, 9/5 og 1/6.

Observatør: Lars Hansen. 1/6 deltog Jens Hillerup Jørgensen og Lene Hansen.

Ynglefugle

Nedenstående oversigt dækker primært Maden, men også kysten rundt om øen. Skovområdet er ikke medtaget, idet denne rapport er rettet mod kystfuglene.

Knopsvane	1 par i Maden og yderligere 1 par på kysten
Grågåås	Ca. 10 par. De fleste yngler på Maden, men enkelte udenfor.
Gravand	10-15 par. 1/6 sås 46 ad., heriblandt formodede rastfugle.
Gråand	Sands. 5-6 par, 1/6 sås 2 par med kuld.
Skeand	2-3 par på Maden.
Krikand	3 par set 1/6. Muligt ynglende.
Troldand	4-5 par på Maden, 2 reder med æg set 1/6.
Edderfugl	Ca. 15 par langs kysten og på Maden.
Top. Skallesl.	4 par, hvoraf de fleste yngler på Maden. Yderligere par kan evt. yngle i vandhuller andre steder på øen eller i skoven.
Blishøne	Ca. 25 par på Maden, 12 reder og 3-4 kuld iagttaget. Fuglene nyder godt af hættemågernes beskyttelse og ynglesuccesen skønnes at være høj.
Grb. Rørhøne	6 par på Maden, 3 reder m. æg + 1 kuld set. I lighed med blishøne er der tale om en meget stor, lokal bestand.
Musvåge	1 set 1/6, men uvist om det er en ynglefugl eller en strejfer.
Tårnfalk	1 han set 1/6. Det drejer sig sandsynligvis om en strejfende fugl.
Strandskade	7 par yngler jævnt fordelt langs kysten.
Vibe	4 par på Maden, alle i kanten af hættemågekolonien.
St. Præstekrave	2 par Maden og 1 par nær fyret.

Rødben	3 par Maden .
Klyde	1 fugl set 1/6. Ingen ynglepar i 2008.
Sølvmåge	1 par mellem stormmåger i Revkrogen.
Stormmåge	220 par, hvoraf næsten alle yngler på det sandede strøg ved Revkrogen. På resten af øen ingen egentlige kolonier, men hist og her forsøger enkelte par at etablere yngleområder.
Hættemåge	2100 par på Maden, hvilket er en stigning på ca. 10 % siden 2007. Kolonien fordelte sig anderledes i 2008, muligvis pga. ændret vandstand i det tørre forår. Ynglesuccesen var meget høj og kolonien har fungeret godt, selvom der sker en del predation af gråkrager og alliker, især i den del af kolonien, der vender ind mod skoven. Hættemågekolonien har tiltrukket mange andre sump-og kystfugle og fremstår nu som et særdeles godt ynglested. Med den nødvendige beskyttelse vil flere andre arter sandsynligvis komme til.
Havterne	15 par på øens nordvestlige hjørne. Kolonien etablerede sig i 2007 og synes at fastholde sig, om end ynglesuccesen er meget lav. 1/6 blev der blot fundet 3 unger. Yngleområdet ligger udenfor Maden og er således helt uden formel beskyttelse.
Splitterne	260 reder optalt 1/6. Kolonien var særdeles livskraftig og havde etableret sig tæt op af stormmågerne ved Revkrogen. Yngleforløbet gik godt og der kom mange unger på vingerne. Koloniens opståen skyldes sandsynligvis, at en større splitternekoloni på Nekselø er gået til grunde.
Tejst	1-2 par i fyrklinten. Tejsten indvandrede for ganske få år siden.
Huldue	2 syngende hanner hørt 1/6. Bestandens størrelse kendes ikke, men skønnes at tælle hen ved 5 par.
Digesvale	150 par v. Fyret
Gråkrage	Over 25 par. Forældrefuglene prederer på kystfuglene på Maden og i randområdet ind mod skoven sås masser af spor efter predation på hættemågernes æg og unger.
Allike	5-10 par. Sammen med kragerne står de for den væsentligste predation af æg og unger på Maden.
Ravn	1 par. Rede med unger er set 18/4.
Øvrige spurvefugle	På Romsø yngler en lang række typiske spurvefugle, men disse indgår ikke i denne rapport.

I 2008 slog 260 par splitterner sig ned som ny yngleart på Romsø og den succesfulde koloni må ubetinget være årets highlight.

Sammenfatning:

Romsø er (sammen med Galgeholm) fortsat det område i Kerteminde Kommune, hvor de ynglende kystfugle har det bedst.

Det hele skyldes indvandring af hættemåger. Det formodes, at bestanden har nået bæreevnen. Fourageringen foregår på fastlandet, omtrent i en bue fra syd for Nyborg til Munkebo til Fyns Hoved, altså bogstaveligt talt hele Kerteminde Kommune. At de yngler helt derude skyldes, at der ikke er rovdyr på øen.

Hættemåge	Antal par
2003	100
2004	500
2005	950
2006	1800
2007	1900
2008	2100

Tabel: Oversigt over antallet af ynglende hættemåger på Romsø 2003-2008.

Med kolonien af hættemåger er fulgt en lang række ande-og vadfuglearter, som i ly af hættemågerne opnår beskyttelse mod bl.a. krager og sølvmåger. Blandt disse er flere rød- og gullistede arter, bl.a. klyde, splitterne og flere svømmeænder. Splitternen er særligt interessant, idet den i 2008 har formået at etablere en succesfuld koloni. 260 par er mange, men kolonien kan tænkes at blive endnu større, idet fourageringsområdet synes ideelt.

Der er fortsat færdsel i ”reservatet” på Maden. Det bør ske en forbedring i skiltningen, så folk lettere kan se, om de er indenfor eller udenfor reservatet. Det kan være vanskeligt at vide, når man kommer fra skoven eller fra nordsiden.

Reservatområdet bør udvides, så det også omfatter havternekolonien på nordvesthjørnet af øen.

Et alvorligt problem på Maden er landgang fra lystsejlere, som oftest ligger for anker i Revkrogen. Her bør overvejes en ny form for skiltning, som lettere erkendes fra søsiden. De nuværende skilte kan kun vanskeligt læses, før man står inde i reservatet.

Der bør også opsættes skilte ved lystbådehavnen i Kerteminde og på Bøgebjerg Camping, hvorfra en stor del af lystsejlerne kommer.

Galgeholm

Galgeholm er en ganske lille ø beliggende nær Snekkeled ved Munkebo. Øen er en moræneknold og kun ca. 1,5 m høj. Galgeholm er den ene af 2 tilbageværende småøer i Kerteminde Fjord.

Ynglefugle 2008

Øen er besøgt 13. juni.

Observatør: Lars Hansen

Knopsvane	1 par.
Blishøne	1 par, rede med 8 æg 13/6
Strandskade	1 par
Stormmåge	130 par, god ynglesucces.

Sammenfatning.

Der har været verserende planer om anlæggelse af en sti langs Kerteminde /Kertinge Fjord og i den forbindelse har det været foreslået, at anlægge en bro til Galgeholm.

Det må derfor stærkt anbefales, at øen fremover sikres som ynglested for kystfugle. Det kan gøres ved skiltning og evt. fjernelse af en kunstig stensætning ud fra kysten. Ved kraftigt lavvande er øen næsten landfast.

Kolonien på Galgeholm er sammen med Romsø de eneste succesfulde ynglepladser i kommunen. I Nyborg Kommune yngler stormmågen ikke længere og overalt i Danmark meldes om tilbagegang i bestandene.

Galgeholmen ved Munkebo er den eneste lokalitet for kolonifugle uden for Hindsholm (og Romsø) og byder derved på naturoplevelser i det ellers meget urbaniserede område.